

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap július 6^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' megbűvölt kisasszony. *(Folytatás.)*

5.

„Uram — szóllítám rövid hallgatás után, mi alatt még néhány futólagos pillanattal vizsgálá a' körülte levő tárgyakat — mivel szolgálhatok kegyednek?“

Barátságos mosolygással így válaszolt: „Adasson nekem egy pohár bort, de ha lehetséges arany serlegben. — Felette becsülöm ezen felséges két tárgyat, mellyeket a' föld terem 's egyesít. — Erre megpillantja arany zsinóron függő lantomat, 's tüstént lekapja a' falról, és ügyes ujjaival remekül pendítvén hurjait, következő dalt éneklette:

Mondsza lantom édes lantom,	Nincs-e ama merész kised
Lakik-e hurjaid közt	Bájhurodon ringatva,
A' nyájas édes szerelem	Arany nyállal enyelegve
Melly szívet lángban füröszt? —	Pajzánul kacsingatva!

Nincs különben, érzem én azt,

Más is csak úgy érezi,

Mert mély sebem sinlődése

Csupán szívem vérezi.

„Ezen dalt egy Provenç-ale-ből (troubadour) tanultam; igen egyszerű, 's csinos nótája van, mit a' dalokban igen nagyra becsülök.“

Ezeket mondá, midőn néhány lágy olvasztó hangokkal végezné danolását. —

Azon közben Kristóf inasom elhozá a' bort az arany serlegben, melly régi 's igen mesterségesen készült családi ékességem vala. — Vendégem kedvesen nézdelte azt, 's a' mint vettem észre, értett is hozzá. — Ennek utána kebléből egy kis, lapos, kristály üvegecskét vona-ki, 's azt a' nap ellen tartotta. — Én abban egy barna, a' nap sugara

ellenében pedig veres lángú higságot láttam, — melyet ő a' serlegbe töltvén a' bort azonnal félig kiitta, — 's most másik felét nekem nyujtván mondá: „Igyál Fortunat, mi jó barátok maradjunk!“

6.

Én undorodtam az ismeretlen tölteléktől, mit ő észre vett, 's nevetve kiálta:

„Te könnyelmű! Barátokat kívánsz, 's ennek bizni nem akarsz? Ne vedd meg azon jót, melyet nem ismersz!“

Mig így tanakodnám magamban, kirántja kardját hüvelyéből, 's az asztalra veti, mondván: „kegyedet ön szerencséjére erőltetni kell! — Azt gondolja, hogy én méregkeverő vagyok? — Hiszen magam ittam előbb belőle.“

„Itt a' kardom! a' legcsekélyebb fájdalom érzésekor szurja kegyed keresztül mellemet.“ — Midőn ezeket mondotta, szeméi úgy villogtak, mint két tüzláng, 's egész arcza olyan vala, mintha nap-alkonyi pirosságban fénylenék. — Vonásain csendes epedés látszott játszadozni, ajkai körül valamely kegyes, de vissza tartóztatott fájdalom lebegett. — Igen megindultam rajta, midőn ezen csinos főt a' sebzett indulatok hevében láttam fellobbanni. — Tüstént felragadtam a' serleget, 's egy huzomban kiüritettem.

Ekkor fejemnél megfogott, 's derekasan elcsókolt. „Köszönöm kegyednek — mondá — felcseréltük sziveinket. — Valamint a' férj 's nő csak egy test: úgy a' barát és barát is csak egy lélek legyen; — kevesen érdemesek ezen lelki egyességre, — és sokaknál gyakran a' menyasszonyi ajándék, tudni illik a' szelid fertőztettlen kedvely is hibázik. — Érünk még olly időt — erre arcza elkomolyodék — melyben a' férjfi-barátság ritkább leend az asszonyi hivségnél; — rossz idők lesznek azok!“ — Ekkor felugrott, 's egy párszor fel 's alá sétált szobámban. — Könnyű láng futá belsőmet keresztül, 's mint a' virág a' nap felé fordul, úgy fordult egész lelkem eme csudás emberhez. — Rá néztem — arcza ismét kiderült, 's hozzám fordulva mondá: „Menjünk ki a' kellemes szabad természetbe: — a' falak minden édes gerjedelmet tiltanak tőlünk! — Ott, hol a' Mindenható lehelete virágon 's virágzó fákön lengedez, ott nyilik fel igazán az emberi sziv.“ Vette kalapját, 's elindult, — én követtem őt a' legfurcsább érzések közt. — Érzettem mint szökött vérem, mint lángoltak arczim, 's csudás tünetek termettek

hevülő lelkem előtt. Karon fogva ballagtunk-ki a' város kapuján, 's azután a' Lech folyónak mosolygó partjai felé tartottunk.

7.

Most ugyan mindennapi dolgokról folyt beszélgetésünk, azonban az ő ajkán minden szó különös értelmet nyert.

Akkor áldozott-le éppen a' nap, midőn egy zöld dombra mászánk - fel, honnét az egész kies tért Augsburg városának szép alkatú épületeivel együtt csinos kert gyanánt láttuk előttünk. Ő egy darab ideig néma andalodásba merülve veszteg állott, azután nagy lobbál kezemet ragadván a' domb keleti lejtőjén levezetett, hol már az esti árnyékok tanyáztak vala. Ő egy szót se szóllott, csak néha megállott, 's fájdalmasan dél felé tekintett. — Nekem legalább úgy tetszett, mert tűzpillanatja elhomályosodék, és zárt ajkai fohászainak utját elrekeszteni látszottak akarni. A' mint így állott, csudálatos vala rá nézni, mert egyik arcán a' nyugoti alkonyodás setét pirossága lebegett, a' másik ellenben árnyékot vön a' csendes esttől. — Elöttem ő tündérkép gyanánt rémlett. —

„Estveledik az idő — úgy mond — 's én a' látható tárgyaknak setétségbe merülését, ezen második semmiséget, ki nem állhatom. Éjjel minden gonosznak felnyilik rekesze, 's a' lelkek és boszorkányok országa tűn-fel. — Siessünk, míg az alkonyi pirosság utósó sugara egészen elenyészne.”

„Velünk az ur Isten — így felelék — 's az éjnek is nagyon kellemes oldala.”

Ő. — Az álom! — 's én ezt is csak kellemetlen szűkségnek tekintem, vagy tán gyönyörködik kegyed ezen halálhoz hasonló kábulásban, ezen tompa eszméletlenségben? A' virágok becsukják kelyheiket, a' madarak elhagyják vig csevegésöket, 's az ólmos álom nehéz havasként támaszkodik mindenre, mi csak lélekzetet veszen. — Ez az éj! —

Igy beszélgeténk még több féléről. — De részéről többnyire a' mit szóllott, a' mi közönséges gondolkozásunkkal majd csak mindenben ellenkezett; — ritka természetű fiú volt ő. — Azonban beérkezénk a' városba, 's midőn a' piacon mennénk, kérdi tőlem, nem akarnék-e nála is egy órát tölteni? (Éppen a' városnak legpompásabb fogadoja előtt álltunk).

Én, ki különös tulajdonait megkedveltem, 's átaljában iránta nagy előítélettel viseltettem, megfontolás nélkül igen-nel válaszoltam. —

„Felette nagyon lekötelezett kegyed; — így felelt — nem hiheti, milly isteni áldás az, ha ollyannak, kivel a' világ ismeretlen habjai játszanak, barátságos kezet nyujthatunk.“

8.

Két szép szobából állott szállása, mellyek különös furcsa módon valának ékesítve. — Nagy világosság volt benne — mert mindenikben több világított 12 kar-gyertyatartónál (Armleuchter). A' falakat szép festvények díszesíték, mellyek között több boldog asszony képei voltak, 's a' szoba négy szugjaiban ugyan annyi igen szép szobrok (Statua) állottak. Gyakorlatlan szemem ezeket az előkor mint megannyi becses kincseinek nézé.

„Hosszabb ideig szándékozom itt mulatni, azért rendelem így el szobáimat kényem szerént. Közben közben — úgy mond — 's foháskodott — kénytelen leszek ugyan eltávozni, de mellyik halandó nincsen az ismeretlen sors vas igája alá vetve? — Azonban kegyedtől, édes Fortunatom, igen sok fog függni.“

„Tőlem? — kérdém csudálkozva — akkor valóban akár túl se lépjen Augsburg határán.“

„Köszönöm kegyed szivességét, de most elég erről. A' végzés szabályainak gátot nem vethetünk.“

Ezután felkelvén kinyit egy almáriomot, 's abból egy nagy pugillárist vona-ki,

„Kegyed, a' mint sejtem, kedveli a' művészetet — szól-la — ő éltünknek egy igen nyájas társalkodója, 's a' ki néki hódol, szivét félig kiragadja az élet bajaiból. — Én kegyednek egy csekély kivonatot mutatok utazási pályámból.“

„Én még ekkoráig a' szent-egyházakban, 's más nagyobb uri házakban csak a' hitelesebb német festőknek szüleményeit szemléltem, — az olasz festők szokásait 's módjait, valamint azoknak belső szellemét nem ismertem; az pedig elkerülhetlenül szükséges a' szépnek megítélésére. — Nyájasan, vonzódással, 's forró szívvvel kell annak, valamint legjobb barátunknak, elejébe lépni. Soha se szenvedhettem

az ollyakat, kik valami festés előtt csak úgy kerültek-el, mint a' torkig jól lakott holmi finom lakoma előtt."

A' pugyillárban jobbára rajzolatok voltak; — találkozásnak közöttek száraz festékekkel készített munkák is, melyeket kréta-festéseknek (Pastelle) nevezte. — Mi csudás világ tünt-fel előttem! — Hány alakokban láttam itt a' remek művet? Némelyek igen hatalmas erejű, emberi formákat túl haladó szörnyű izmos testek valának, melyek amaz óriásokra emlékeztettek vissza, kikről gyermek-koromban igen sokat hallottam volt — 's nagyobb részint maga a' történet is, melyet ábrázolának, erőltetett, sőt erőszakos tetteket képeze. — Sok magános alak a' régi istenek képeit hozta eszembe, melyeket gyakran az itt keresztül Lübeckbe utazó olasz árosoktól drága pénzen vásárlottam. — Mások ismét olly csuda gyengédségük, 's nyájasak valának, hogy szívemet édes érzéssel fogák-el, 's alig birtam vágyó szemeimet rólok elvonni. — Az olasz festők már most bizonyosan illy különféle módon szoktak festeni.

(Végzet következik.)

ORSZÁGISMERTETÉS.

Árva vára. *(Folytatás.)*

Két nyílt kőlépcsők, melyeket oroszánokon nyugvó oszlopok diszesitnek, vezetnek-fel a' második várba, melyet hasonlóan nehéz kapu zár-el, 's különös véd-bástyák keritnek; az ellenség ha idáig tódult is, csak feladás által mehetett-be. A' director lakása felett levő kő-tábla, melybe Thurzói czimer, gróf György neve 's 1611. van vésve, nem árulja-el annyira ezen felső épületeknek nagyobb régiségét, mintsem az alsóbbakéét bizonyítják a' csucsos, szegletes, goth hegyességű boltozatokkal 's kő-czifrázatokkal gazdag építés-módja, és $2\frac{1}{2}$ ölnyi vastagságú falak. Az alsó épületek a' hegy közepét foglalják-el, melyek lépcsők, szabad térség, és apró tornáczokkal egybe kötött számos kicsin, keskeny szobákból állanak. Egy a' kősziklába vágott mérhetlen 's a' dühös Árvával vizirányos mélységű kut soha el nem apadó vízzel szolgál mind embernek mind marhának, melly utósó egykor nem kevés fáradtsággal juthatott-fel ide, de most mind ezen mind a' felsőbb várból kizáratott.

Nagy meredeken, sőt majd csak függőleges czukorsüveg módjára emelkedik ama szikla, melynek vég-csúcsa

a' legfelsőbb 's legkisebb vár épületjeit hordozza. A' meredek falba vágott, inkább lajtorjához, mint sem grádicsokhoz hasonlító, lépcsőkön és szinte egy gyalogosnak is alkalmatlan hosszú hidon jöhet az ember a' keskeny ajtóhoz, mellynek küszöbétől olly mély sáncz ereszkedik-le, hogy ha a' hid elhordatnék, valóban Daedalus mesterségével kellene birnia, ki váratlan vendég képpen akarna a' vár urának alkalmatlankodni. A' sziklának teteje itt keskenyre szorul öszve, mellynek legkülsőbb széleire vakmerő 's majd megfontolhatlan mesterséggel rakattak az épületeknek külfalai, mellyeket egy piczin 's egy cisternának helyet alig engedő udvar választ-el. A' legfelsőbb pontot végre, mellyet alulról a' külső rajzból alig ismerhetni, egy kápolnácska foglalja-el; ez lépcsők által egy két kis szobácskákra van emelve, mellyek a' szerzetesek cellájikhoz igen hasonlítanak, 's csak csekély számú lakóknak adhattakszállást. Kétség kívül ez a' legrégibb a' három erősség közt;*) hiteltelen rege szerint a' Templariusoké volt. Ezen véleményt az említett inkább üregeknek, mint sem szobáknak nevezhető erős boltozatjai, ölnyi vastagságú falai, alacson ajtaji, magos kettős keskeny ablakai gerjeszthették, de még inkább a' helynek magános helyzete, mellynek vad, hajdan még magánosabb, lakatlan vidéke a' nevezett rendre kent mysteriumok (titkok) gyakorlására nagyon kedvező lehetett. De minthogy eddig a' Templariusoknak magyar országi lakásuk diplomaticai módon elegendően be nem bizonyodék, 's nem hihető, hogy a' történet, ha ezen vitézi rend hazánkban is volt volna, arról semmit sem említne, melly két százados léte közben (1118—1311) iszonyú kincscsel 's egybe köttetéssel birt, veres keresztes fijaiból mint meg annyi halhatatlan hősekből gazdag koszorút fűzött, ugyan annyi gonoszságokról vádoltatott, 's ugyan olly nagy, szembetűnő botrányozással eltörültetett: a' rege elveszti hitelességének minden alapját, annyival inkább, mivel nem csupa gyanítás marad, hogy a' Zsign.ond király által behozott veres keresztes urak (vitézegyházi rend) a' regékben és szóhagyományokban, mellyek sok magyar helységek lakójivá Templariusokat tesznek, a' veres kereszt hasonlatossága miatt, ezen utóbbiakkal cseréltetnek-fel. *(Folytatás következik.)*

*) Az ajtó feletti márvány táblán ezen írás van:
„Impeasis Francisci Thurzó erectum 1561.

J E L E S M O N D Á S.

Boldogság.

E' földön nincs nagyobb szerencse, mint
 Olly nő, kitől szerettetünk; egyéb,
 Bár milly örömmel töltse is szívünket,
 Egy percz, 's elmúlt a' nagy gyönyör: de ez,
 Idővel még nagyobb leszen, ha majd
 Karjai közé szorit, 's azt mondja néked,
 Hogy semmit nálad inkább nem szeret,
 Ha sir keserveidnek, és örül,
 Ha téged lát örülni. Ó barátom!
 Minden keservről elfelejtkezel,
 Mert minden nap csak új gyönyört hozand.
 Ó boldog az, a' ki szerettetik.

Báro Eötvös József.

Dolgos fürgeség. A' dolgos méh nem marad örökké ka-
 sában, ide 's tova bolyong, 's becses mézzel tér elvégre vissza.

Gr. Széchenyi Istv.

Gnomák. Nincs veszedelmesb tag a' köztársaságban, mint
 a' féltudományú ember; mert ez mindig okoskodik, 's olly terve-
 ket kohol, mellyeket ön maga se foghat-fel eléggé. Mit pedig a'
 bölcs jónak 's hasznosnak itél: ő azt tönkre dönteni igyekszik.

Semmiben sem árulja-el az ember lelkének pulyaságát, mint
 a' hizelgésben.

P. Szóke-Dencsről.

A' veszekedő embertől óvd-magad, mint a' marakodni
 szerető ebtől. Ne higgy hizelgésének, alázatos maga viseletének.
 Nyájas alakban szed ő a' virágokról mérget, 's minden pillanatod-
 ból hibákat les-kí, hogy azokkal egykor, midőn haszna kívánand-
 ja, reád nyilazhasson. Nem szent előtte semmi, 's mindent kész
 rágalmazni, mindennel perbe szállani. Ha legjobb barátodnak
 mutatja is magát, ne bizz benne; ő téged szinte úgy, mint mást,
 képes megcsúfolni; mert a' nyomorultnak ez minden eleme, 's
 élelme. Vannak olly gyalázatosak, kik csupán marakodás 's ve-
 szekedés mesterségével keresik kenyerüket; evvel akarnak magok-
 nak tekintetet szerezni. Valóban nem, méltó irigyleni dicső pályá-
 jokat!

K...i.

K Ö L T É S Z E T.

Reménytelen szerelem.

Zúg a' vihar, csatáz a' szél
 Magányban ülök én,
 Keblemben a' búbanat él
 Bús éltem reggelén.

Messze hova sohajtásim
 Csak szellő lengeti,
 'S honnan hű láng-fohászaim
 Vissza nem zengheti.

Dördül az ég, üvölt a' szél
 De keblem még se reng
 'S bár láthatárna felhő kél
 Szemem messze mereng.

Ki jön a' hold, a' vad vihart
 Felváltja lengeteg,
 Tőlem messze a' nyugti part
 'S haj szívem még beteg.

Mert ah szívem remény-sugár
 Még nem kecsegteti,
 Hévült keblemnek lángja bár
 Hőn 's forrón égeti.

S. L. Kolosvárról.

K Ü L Ö N F É L E.

Furcsa éjjeli vendég. Nem rég Edinburgban egy öreg asszony felette meg volt lepette, midőn felébredvén mellette egy idegen ágytársat pillant meg. A' nélkül, hogy a' szemtelen éjjeli vendéget közelebből megtekintené, ijedtében felsikoltott 's az ágyból kiszaladt; hasonlót tőn a' vendég is, 's egy szökéssel a' szoba legtávolabbi szegletében termett, onnét pedig egy másik ágyba rejté magát, melly ugyan azon szobában állott. Mihelyt a' szegény öreg asszony kevéssé magához tért, eszébe jutott, hogy szomszédságában állatsereglet (Menagerie) volna, 's mindjárt gyanítá, hogy vendége oda tartozik. Elhívá tehát annak tulajdonosát, 's most kisült, hogy a' Känguru-k egyike az éjjel elszökött, 's mivel az öregnek ajtaját nyitva lelé, az ágyba mellé feküdt. Az asszony illendő jutalmat nyert a' szállás-adásért.

Napoleon és a' fogoly. Eppen azon időben, midőn Napoleon Saint-James kabinetje ellen leghevesb keserűséggel volt, egy angoly fogoly próbát teve az elszököésre, és szerencsésen a' tenger partját el is érte. Az erdőség neki rejteklül szolgált; ott egyetlen egy kés segédelmével magának fakéregből csónakot készített. Ha egy részről szinte hihetetlen fáradságos volt e' munka, más részről sok bátorság kellett, hogy az ember azzal a' tengerre merjen bocsátkozni. Ó mind a' kettőre kész vala. Ha az ég tiszta volt, a' legmagosb fákra mászott 's vizsgálódék, nem látna-e valamelly angoly hajót a' tengeren. Végre eszrevett egy angoly hajót, 's legott leszáll a' fáról csónakát vállaira rakja, és szalad a' tenger felé. De azon pillanatban, midőn szabadságát megnyerni vélé, elfogatott. Kiki a' hadiseregből, még Napoleon is akará látni ezen csónakot. Csudálkozva a' fiatal embernek merészségén, magához hivatá őt, 's kérdezé, hogy mi czélja volt a' csónakkal. Az Angoly egyszerűen 's igazán elbeszéllé szándékát, 's a' császár csudálkozása álmélkodássá lön, midőn a' fiatal matróz azon engedelemért esdeklött, hogy szabad legyen tervét kivinni. „Te alkalmasint igen vágysz hazádba? — kérdé őt a' császár — alkalmasint szeretőt hagyál ott hátra?“ — „Nem — felele a' fogoly — egy szerencsétlen anyát hagytam ott, kit viszonzlátni akarok.“ „Legyen-meg!“ felele Napoleon, 's jótévedségének nem szabván korlátot őt minden nemű segéd-eszközökkel elláttatá, 's illy derék fiúi szeretetéért mintegy jutalomul jó mennyiségű pénzt adatott neki. „Annak igen jó anyának kell lenni — monda — minthogy illy jó fija van!“

Mulattató. Illetlen — mond a' redős homlokú tanító tanítványihoz — hogy az urak az éjesendjeit megzavarva, kivált a' Szépek ablakaiknál éji hangászatot csinálnak. Jobban tennék, ha az illy éji muzsikát (Nachtmusik) nappal csinálnák.

Miskolczy István.

S z ó r e j t v é n y.

1) Piros 's fehér ábrázatja
Fejét delin hajtogatja
De vég nélkül füstöl, és
Férjúnak-ez kedvtelés.

L. Ernestsztina.

2) Egy tag vagyok, három elsőm
Kapja serény munkámod
Jutalomul; de négy végsőm
Az egészben találod.

Simon Ferencz.

Előbbi rejtvény: „Igen sokat, mert már a' 10-ik évben fizetendő summa 100 billio forintnál többre ment volna, mit egy kincstár se lett volna képes kifizetni.“

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, ur. utsza 612.